

МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра економіки та міжнародних економічних відносин

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВД 2.2.1. ГЛОБАЛЬНА ЕКОНОМІКА

Освітньо-професійна програма «Міжнародні відносини»

спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»
ОС «Бакалавр»

факультет економіко-правовий

Робоча програма «Глобальна економіка»
(назва навчальної дисципліни)

для студентів ОПП «Міжнародні відносини» спеціальності 291 «Міжнародні відносини,
суспільні комунікації та регіональні студії» ОС «Бакалавр»

Розробник: Беззубченко О.А., доцент кафедри економіки та міжнародних економічних
відносин, к.е.н., доцент

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри економіки та міжнародних економічних
відносин

Протокол від «28» серпня 2019 року, № 1

Завідувач кафедри економіки
та міжнародних економічних відносин

(підпис) _____ (І.І. Чентуков)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань <i>29 «Міжнародні відносини»</i>	Нормативна	
Модулів – 2	Спеціальність (професійне спрямування): <i>055 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»</i>	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		4-й	4-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання: презентація		Семестр	
Загальна кількість годин - 120		7-й	7-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2,3 самостійної роботи студента – 4,7	Освітньо-кваліфікаційний рівень: <i>ОС «Бакалавр»</i>	Лекції	
		28 год.	16 год.
		Практичні, семінарські	
		12 год.	8 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		78 год.	94
Індивідуальні завдання:			
2 год.	2 год.		
Вид контролю: залік			

Примітка:

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 40%-60%

для заочної форми навчання- 8%-92%

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Глобальна економіка» є формування розуміння студентами умов і факторів становлення та механізмів функціонування глобальної економіки; комплексного сприйняття глобальних процесів та їх впливу на національну економіку.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Глобальна економіка» є: встановлення системної сутності економічної глобалізації; визначення впливу глобальних трансформацій на світові інтеграційні процеси; визначення основних параметрів глобального розвитку; визначення сучасних ринкових та інституціональних методик глобального менеджменту; аналіз особливостей формування національних і міжнародних стратегій розвитку.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

наукові підходи до формування процесів глобалізації, еволюцію глобальної економічної інтеграції; передумови та фактори становлення глобальної економіки; дію конкурентних механізмів глобального ринку; динаміку процесів формування глобальних інститутів регулювання; напрями інтеграції України в глобальний економічний простір.

вміти:

використовувати наукові підходи, концепції й методи для дослідження глобальних проблем; аналізувати тенденції глобалізації економічного розвитку; виявляти та оцінювати проблеми розвитку міжнародного бізнесу в умовах глобалізації; розробляти стратегічні заходи для забезпечення міжнародної конкурентоспроможності товарів, послуг, підприємств, галузей, міжгалузевих комплексів; визначати регулятивні пріоритети формування сучасної міжнародної економічної політики.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 60 годин /2кредити ECTS.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Теоретико-методологічні основи формування глобальної економіки.

Тема 1. Сучасна методологія глобалістики

Глобалізація як сучасний економічний феномен. Сутність і природа глобалізації. Основні тенденції і протиріччя розвитку глобалізації. Еволюція наукових концепцій глобалізації. Природа глобального економічного парадоксу.

Тема 2. Становлення глобальної економіки

Основні етапи розвитку світової економіки. Характер і особливості сучасного економічного глобалізму. Науково-технологічна та виробнича глобалізація. Торговельна глобалізація. Інвестиційно-фінансова глобалізація. Соціальна складова глобальної економіки.

Тема 3. Регулятивні механізми глобальної економіки

Об'єкти і методи глобального регулювання. Глобальна ринкова саморегуляція. Роль держави в глобальних умовах розвитку. Становлення глобальних регуляторних інститутів. Глобальні виклики і проблеми розвитку. Глобалізація і безпека розвитку.

Тема 4. Міжнародні стратегії глобалізації.

Глобальні стратегії і стратегії глобалізації. Глобальний корпоративізм. Державні стратегії глобалізації. Державно-корпоративний глобалізм. Інтегративні стратегії глобалізації. Альтернативи глобалізації.

Тема 5. Конкурентна стратегія розвитку України в умовах глобалізації.

Проблема національної конкурентоспроможності в умовах глобалізації. Україна в сучасних глобалізаційних процесах. Геоекономічна позиція України. Сучасна інтеграційна політика України. Конкурентна модель економічного розвитку України.

Змістовний модуль 2. Галузева структура глобальної економіки.

Тема 6. Світові промислові комплекси.

Характеристика основних тенденцій розвитку енергетичного комплексу, комплексу з переробки природних ресурсів в конструкційні матеріали (металургійна, хімічна промисловості та виробництво силікатних матеріалів), системи машинобудування, агропромислового комплексу. Особливості функціонування національних міжгалузевих систем: військово-промислові комплекси (в США, ФРН, Франції, Росії); комплекс наукових досліджень і конструкторських робіт (або науково-виробничі); атомно-енергетичні комплекси (в усіх економічно розвинутих і найбільших постсоціалістичних країнах); аерокосмічні комплекси; будівельно-індустріальні комплекси та ін.

Тема 7. Світова енергетика.

Характеристика основних етапів та тенденцій розвитку ринку світової енергетики та сучасної системи світової енергетики. Структура споживання енергетики у світовому господарстві. Сутність та основні засади Європейської енергетичної хартії. Європейська енергетична хартія і Україна. Основні проблеми розвитку світової енергетики. Перспективи енергетики світу.

Сучасне значення нафтовидобувної промисловості у світовому господарстві, основні етапи та тенденції розвитку нафтовидобувної промисловості світу. Сутність організації країн-експортерів нафти (ОПЕК). Характеристика найбільших світових видобувачів нафти (країни-члени ОПЕК). Характеристика великих світових газодобувних країн; основні країни-імпортери газу у світовому господарстві. Особливості транспортування газу в світі. Значення вугільної промисловості в світі. Основні проблеми вугледобувної промисловості і шляхи їх вирішення. Особливості виробітку електроенергії у світі та транспортування електроенергії між країнами світу.

Тема 8. Гірничодобувна і деревообробна галузі промисловості.

Сутність гірничодобувної промисловості світу. Характеристика найбільших гірничодобувних країн світу, найбільших світових імпортерів гірничорудної сировини. Особливості сировинної кризи у промислово розвинутих країнах світу, яка спостерігалася у 1973 р. Значення деревообробної промисловості в світі. Основні світові експортери та імпортери деревини. Особливості розвитку обробної промисловості у країнах з розвиненою ринковою економікою, особливості східно-азіатського «економічного дива».

Тема 9. Металургійна промисловість та машинобудування.

Основні етапи та тенденції розвитку чорної металургії у світовому господарстві. Умови і фактори розміщення підприємств чорної металургії. Особливості розміщення підприємств кольорової металургії. Основні лідери у виробництві та споживанні кольорових металів. Основні проблеми і перспективи розвитку металургійного комплексу світу. Значення машинобудівного комплексу в економіці світу. Умови і фактори

розміщення машинобудівних підприємств. Особливості розвитку сучасного світового автомобілебудування; розвиток сучасної мікроелектронної промисловості. Тенденції розвитку аерокосмічної промисловості.

Тема 10. Хімічна та легка промисловості.

Роль та значення хімічного комплексу у світовому господарстві. Умови і фактори які впливають на розвиток хімічної промисловості. Особливості розміщення та розвитку горно-хімічної промисловості; підприємств основної хімії. Основні проблеми та перспективи розвитку хімічної промисловості світу. Особливості розвитку легкої промисловості в світовому господарстві. Особливості розвитку легкої промисловості в економічно розвинутих країнах та у країнах що розвиваються.

Тема 11. Загальні тенденції розвитку сільського господарства. Агропромисловий комплекс.

Характеристика типів сільськогосподарського виробництва світу. Особливості розвитку сільського господарства в економічно розвинутих країнах; особливості розвитку сільського господарства у країнах що розвиваються. Сутність поняття «Зелена революція» і «біотехнологічна революція». Сутність та основні тенденції розвитку агробізнесу у розвинених країнах та країнах, що розвиваються. Основні країни експортери агропромислової продукції в світі. Рівень розвитку харчової промисловості у країнах з розвинутим сільським господарством.

Тема 12. Інфраструктурні галузі глобальної економіки.

Загальна характеристика світового транспорту. Спеціалізація видів транспорту. Особливості розвитку транспортної системи в країнах з різними типами економічних систем. Характерні риси розвитку автомобільного транспорту. Історія виникнення залізничного транспорту. Сучасний стан розвитку трубопровідної системи світу. Характеристика та особливості розвитку та функціонування водного та повітряного транспорту. Глобальні інформаційні системи і системи зв'язку.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усьо го	у тому числі					усьо го	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовний модуль 1. Теоретико-методологічні основи формування глобальної економіки												
Тема 1. Сучасна методологія глобалістики	11	4	1			6	10	1				9
Тема 2. Становлення глобальної економіки	11	4	1			6	10					10
Тема 3. Регулятивні механізми глобальної економіки	9	2	1			6	10		1			9
Тема 4. Міжнародні стратегії глобалізації	8	2	-			6	10	1	1			8
Тема 5. Конкурентна стратегія розвитку України в умовах глобалізації	9	2	1			6	10					10
Разом за змістовим модулем 1	48	16	4			25	50	2	2			46
Змістовний модуль 2. Галузева структура глобальної економіки												
Тема 6. Світові промислові комплекси	12	2	2			8	10	1	1			12
Тема 7. Світова енергетика	10	2	1			7	10		1			11
Тема 8. Гірничодобувна і деревообробна галузі промисловості	9	2	1			6	10					10
Тема 9. Металургійна промисловість та машинобудування	9	2	1			6	10					10
Тема 10. Хімічна та легка промисловості	9	2	1			6	10					10
Тема 11. Загальні тенденції розвитку сільського господарства. (АПК)	9	2	1			6	10					10
Тема 12. Інфраструктурні галузі глобальної економіки	10	2	1			7	9	1				10
Разом за змістовим модулем 2	66	16	8		1	46	70	2	2			66
Усього годин	120	28	12		1	78	120	4	4		1	111
Модуль 2												
ІНДЗ (презентація)												
Усього годин	120	28	16		1	71	120	4	4		1	111

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Сучасна методологія глобалістики.	1
2	Становлення глобальної економіки	1
3	Регулятивні механізми глобальної економіки	1
4	Міжнародні стратегії глобалізації	-
5	Конкурентна стратегія розвитку України в умовах глобалізації	1
6	Світові промислові комплекси	2
7	Світова енергетика	1
8	Гірничодобувна і деревообробна галузі промисловості	1
9	Металургійна промисловість та машинобудування	1
10	Хімічна та легка промисловості	1
11	Загальні тенденції розвитку сільського господарства. АПК	1
12	Інфраструктурні галузі глобальної економіки	1
	Разом	12

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Сучасна методологія глобалістики	6
2	Становлення глобальної економіки	6
3	Регулятивні механізми глобальної економіки	6
4	Міжнародні стратегії глобалізації	6
5	Конкурентна стратегія розвитку України в умовах глобалізації	6
6	Світові промислові комплекси	8
7	Світова енергетика	7
8	Гірничодобувна і деревообробна галузі промисловості	6
9	Металургійна промисловість та машинобудування	6
10	Хімічна та легка промисловості	6
11	Загальні тенденції розвитку сільського господарства. (АПК)	6
12	Інфраструктурні галузі глобальної економіки	7
	Разом	78

7. Індивідуальні завдання

Індивідуальне завдання з дисципліни «Глобальна економіка»

Дослідження глобального ринку окремого товару (металу, нафти, природного газу, вугілля, золота, продукції машинобудування, продовольства, інші) за наступним планом:

1. Значення обраного ринку для світової економіки;
2. Передумови формування ринку відповідного товару;
3. Основні інститути регулювання відповідного товарного ринку;
4. Динаміка торгівлі (експорту/імпорту);
5. Географічна й товарна структура ринку;
6. Особливості ціноутворення на ринку відповідного товару;
7. Характеристика основних учасників (ТНК) та їх частка на ринку;
8. Перспективні напрямки подальшого розвитку глобального ринку.

Результати дослідження представити у вигляді презентації в PowerPoint.

8. Методи навчання:

лекції, семінарські (практичні) заняття, виконання індивідуального науково-дослідного завдання, робота в Інтернет.

9. Методи контролю

модульна контрольна робота, оцінка за ІНДЗ, наукова робота, підсумковий тест.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

РОЗПОДІЛ БАЛІВ

Модуль 1 (аудиторна робота)		Модуль 2 (самостійна та індивідуальна робота)		Залік	Загальна сума
		МКР	Індивідуаль на робота		
ЗМ 1	ЗМ 2	10	10	60	100
10	10				

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Методичне забезпечення

опорні конспекти лекцій, інтерактивний комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни, статистичні дані звітів міжнародних організацій й аналітичних агенцій.

12. Рекомендована література

- Куцик П.О. Глобальна економіка: принципи становлення, функціонування, регулювання та розвитку: монографія / П.О. Куцик, О.І. Ковтун, Г.І. Башнянин.- Львів: Видавництво ЛКА, 2015. – 594 с.

2. Анилионис Г. П. Глобальный мир: единый и разделенный. Эволюция теорий глобализации / Г.П. Анилионис, Н.А. Зотова. — М.: Междунар. отношения, 2005. — 676 с.
3. Білорус О. Г. Глобалізація і національна стратегія України. — К.: ВО «Батьківщина», 2001. — 300 с.
4. Білорус О. Г. Економічна система глобалізму. — К.: КНЕУ, 2003. — 357 с.
5. Білорус О. Г., Лук'яненко Д. Г. та ін. Глобальні трансформації та стратегії розвитку. — К.: ВІПОЛ, 1998. — 416 с.
6. Глобалізація та безпека розвитку / О. Г. Білорус, Д. Г. Лук'яненко та ін.; за ред. О. Г. Білоруса. — К.: КНЕУ, 2001. — 733 с.
7. Дахно І.І. Світова економіка: [навчальний посібник] / І.І. Дахно. — К.: Центр навчальної літератури, 2006. — 264 с.
8. Дзьоба, О. Г. Глобальна економіка : навчальний посібник / О. Г. Дзьоба, О. С. Яцюк. - Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2015. - 130 с.
9. Кальченко Т. В. Глобальна економіка: методологія системних досліджень: Монографія. — К.: КНЕУ, 2006. — 248 с.
10. Світова економіка: [навчальний посібник] / За ред. Ю.Г. Козака, В.В. Ковалевського, Н.С. Логвінової. - К.: Центр учбової літератури, 2010. - 328 с.
11. Лукашевич В. М. Глобалістика : [навчальний посібник] / В. М. Лукашевич Львів : Новий Світ-2000, 2005. - 440 с.
12. Лукашевич В. М. Глобалістика: [навчальний посібник] / В. М. Лукашевич Львів : Новий Світ-2000, 2015. - 440 с.
13. Зінченко В. В. Глобалізація і глобалістика: [навчальний посібник] / В. В. Зінченко. - Львів : Новий Світ-2000, 2015. - 428 с.
14. Мазурок П. П. Глобальна економіка: [навчальний посібник] / П. П. Мазурок - Львів : Магнолія 2006, 2015. - 208 с.
15. Навчально-методичні матеріали до вивчення науки «Глобальна економіка» для усіх магістерських програм освітній ступінь магістр
16. усіх галузей знань усіх спеціальностей, крім 051 – Економіка та 073 – Менеджмент/ Д.Г. Лук'яненко, Т.В. Кальченко, А.М. Поручник, Я.М.Столярчук, Н.М. Рябець, І.В. Тимків. - КНЕУ, 2016
17. Colin Hay, David Marsh. Demystifying Globalization. — London: Palgrave, 2000. — 191 p.
18. Daniels P. W., Lewer W. F. The Global Economy in Transition. — London: Longman, 1998. — 416 p.
19. Hirst P. And Thompson G. Globalization in Question: The International Economy and the Possibilities of Governance — Cambridge. 1996. — 317 p.
20. Sclair L. Sociology. Global System — Hemel Hempstead, 1991. — 456 p.
21. Wilson M. G. Whitmore E. Seeds of Fire. Social Development in an Era of Globalism — N.Y., 2000. — 345 p.